

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. spalio 2 d.
(OR. en)

Tarpinstitucinė byla:
2023/0102(NLE)

8172/1/23
REV 1

FRONT 114
COWEB 40
MIGR 121

PASIŪLYMAS

Komisijos dok. Nr.: COM(2023) 261 final/2

Dalykas: Pasiūlymas – TARYBOS SPRENDIMAS dėl Europos Sąjungos ir
Juodkalnijos susitarimo dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos
agentūros Juodkalnijoje vykdomos operacinės veiklos sudarymo

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2023) 261 final/2.

Pridedama: COM(2023) 261 final/2

Briuselis, 2023 09 29
COM(2023) 261 final/2

2023/0102 (NLE)

CORRIGENDUM

This document corrects document COM(2023)261 final of 05.04.2023

Concerns all language versions

Addition of the reference to the Commission Staff Working Document SWD(2023) 755
linked to the Proposal

The text shall read as follows

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

**dėl Europos Sąjungos ir Juodkalnijos susitarimo dėl Europos sienų ir pakrančių
apsaugos agentūros Juodkalnijoje vykdomos operacinės veiklos sudarymo**

{SWD(2023) 755 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Viena iš Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros (toliau – Agentūra) užduočių – bendradarbiauti su trečiosiomis valstybėmis sričių, kurioms taikomas Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų reglamentas (toliau – Reglamentas (ES) 2019/1896), atžvilgiu, „įskaitant galimą sienų valdymo būrių operacinį siuntimą į trečiąsias valstybes“¹. Todėl Agentūra, kaip Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų dalis, turi užtikrinti Europos integruotą sienų valdymą², kurio viena iš sudedamųjų dalių – bendradarbiavimas su trečiosiomis valstybėmis į Reglamento taikymo sritį patenkančių sričių klausimais, daugiausia dėmesio skiriant kaimyninėms trečiosioms valstybėms ir neteisėtos migracijos kilmės arba tranzito valstybėms³. Agentūra tiek, kiek to reikia jos užduotims atlikti, gali bendradarbiauti su trečiųjų valstybių institucijomis, kompetentingomis klausimų, kuriems taikomas minėtas reglamentas, atžvilgiu⁴ ir gali vykdyti su Europos integruotu sienų valdymu susijusius veiksmus trečiosios valstybės teritorijoje, jei ji su tuo sutinka.

Reglamento 73 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad aplinkybėmis, kuriomis reikia siųsti Europos sienų ir pakrančių apsaugos nuolatinio korpuso sienų valdymo būrius į trečiąją valstybę, kurioje būrių nariai naudosis vykdomaisiais įgaliojimais, Sąjunga ir susijusi trečioji valstybė sudaro susitarimą dėl statuso. Šis susitarimas dėl statuso turėtų būti pagrįstas tipiniu susitarimu, Komisijos parengtu pagal minėto reglamento 76 straipsnio 1 dalį. Komisija patvirtino šį tipinį susitarimą 2021 m. gruodžio 21 d.⁵

Per Juodkalniją driekiasi Vakarų Balkanų migracijos maršrutas, kuriam būdingi dideli neteisėtos migracijos į Europos Sąjungą srautai tiek sausuma, tiek per Adrijos jūrą. 2022 m. Agentūra Vakarų Balkanų maršruto regione užregistravo 144 118 neteisėto sienos kirtimo atvejų prie Europos Sąjungos išorės sienos. Neteisėti migrantai yra organizuotų nusikalstamų grupių, neteisėtai gabenančių žmones, taikynys ir kyla didelis pavojus, kad bus pažeistos jų žmogaus teisės. Dėl didelio neteisėtai atvykusių asmenų ir prieglobsčio prašymų skaičiaus kai kurios Europos Sąjungos valstybės narės taip pat patiria didelį spaudimą, todėl būtini bendri, suderinti veiksmai Sąjungos lygmeniu, pagrįsti teisingo atsakomybės pasidalijimo ir solidarumo principais, įtvirtintais Migracijos ir prieglobsčio pakte⁶.

2017 m. Europos Komisija pradėjo derybas su Juodkalnija dėl susitarimo dėl statuso, remdamasi ankstesniu Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų reglamentu (Reglamentu (ES) 2016/1624⁷). Šis susitarimas pasirašytas 2019 m. spalio mėn.; 2020 m. gegužės mėn. Taryba priėmė susijusį sprendimą dėl jo sudarymo ir jis įsigaliojo 2020 m. liepos 1 d.⁸

¹ 2019 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2019/1896 dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų 10 straipsnio 1 dalies u punktas.

² Reglamento (ES) 2019/1896 71 straipsnio 1 dalis.

³ Reglamento (ES) 2019/1896 3 straipsnio g punktas.

⁴ Reglamento (ES) 2019/1896 73 straipsnio 1 dalis.

⁵ Komunikatas COM(2021) 829 „2019 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2019/1896 dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų, kuriuo panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1052/2013 ir (ES) 2016/1624, nurodytas tipinis susitarimas dėl statuso“.

⁶ [Migracijos ir prieglobsčio dokumentų rinkinys.Naujo migracijos ir prieglobsčio pakto dokumentai, priimti 2020 m. rugsėjo 23 d. Europos Komisija \(europa.eu\).](#)

⁷ 2016 m. rugsėjo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/1624 dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų, kuriuo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES)

Pagal šį susitarimą dėl statuso vykdomos bendros operacijos apima tik Juodkalnijos sieną su Europos Sąjunga – šiuo metu tai yra 14 km sausumos siena su Kroatijos Respublika ir Adrijos jūros pakrantės dalis. Agentūra Juodkalnijoje pradėjo dvi bendras operacijas: „Operation Montenegro land“ prie Juodkalnijos sausumos sienos su Kroatija (pradėta 2020 m. liepos 15 d.) ir „Operation Montenegro Sea“ prie jūrų sienos su Italija (pradėta 2020 m. spalio 14 d.).

Dar 2021 m. spalio mėn. Juodkalnijos vidaus reikalų ministerija informavo Europos išorės veiksmų tarnybą, kad ji nori pradėti derybas dėl susitarimo dėl statuso, grindžiamo naujuoju Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų reglamentu (ES) 2019/1896, pagal kurį taip pat leidžiama vykdyti bendras operacijas prie sienų, kurios nėra sienos su Europos Sąjunga, kad Agentūra galėtų atsiųsti pajėgas prie visų šalies sienų. Todėl 2022 m. gegužės 20 d. Komisijos tarnybos Juodkalnijos valdžios institucijoms pateikė tipinį susitarimą dėl statuso pagal 2019 m. Reglamentą, pabrėždamos skirtumus, susijusius su šiuo metu galiojančiu susitarimu dėl statuso.

2022 m. lapkričio 18 d. Komisija gavo Tarybos įgaliojimą pradėti derybas su Juodkalnija, taip pat su Albanija, Serbija ir Bosnija ir Hercegovina dėl susitarimo dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros vykdomos operacinės veiklos tose šalyse (t. y. susitarimas dėl statuso pagal Reglamentą (ES) 2019/1896). 2022 m. lapkričio 30 d. Komisija surengė įžanginį susitikimą su minėtomis keturiomis šalimis, kuriame jos buvo supažindintos su pagrindinėmis tipinio susitarimo dėl statuso naujovėmis. 2023 m. vasario 23–24 d. Europos Komisija Europos Sąjungos vardu Podgoricoje surengė oficialias derybas su Juodkalnija dėl susitarimo. Komisija mano, kad Tarybos derybiniuose nurodymuose išdėstyti tikslai pasiekti ir susitarimas yra Sąjungai priimtinas.

Pridedamas pasiūlymas dėl Tarybos sprendimo sudaro teisinį pagrindą sudaryti Europos Sąjungos ir Juodkalnijos susitarimą dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros Juodkalnijoje vykdomos operacinės veiklos.

Šengeno asocijuotųjų šalių padėtis

Šis pasiūlymas pagrįstas išorės sienų valdymo srities Šengeno *acquis*. Vis dėlto Sąjunga neturi įgaliojimų sudaryti su Juodkalnija susitarimo dėl statuso taip, kad jis būtų privalomas Norvegijai, Islandijai, Šveicarijai ir Lichtenšteinui. Siekiant užtikrinti, kad sienos apsaugos pareigūnai ir kiti atitinkami darbuotojai, kuriuos tos šalys siunčia į Juodkalniją, turėtų tokį patį statusą, koks numatytas būsimame susitarime dėl statuso, prie šio susitarimo dėl statuso pridėtosiose bendrose deklaracijose turėtų būti išreikštas pageidavimas, kad Juodkalnija ir kiekviena iš tų asocijuotųjų šalių sudarytų panašius susitarimus.

Šiuo sprendimu plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kurias įgyvendinant Airija nedalyvauja pagal Tarybos sprendimą 2002/192/EB⁸; todėl Airija nedalyvauja priimant šį sprendimą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas. Pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį sprendimą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas.

2016/399 ir panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 863/2007, Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2007/2004 ir Tarybos sprendimas 2005/267/EB (OL L 251, 2016 9 16, p. 1–76).

⁸ 2020 m. gegužės 26 d. Tarybos sprendimas (ES) 2020/729 dėl Europos Sąjungos ir Juodkalnijos susitarimo dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros Juodkalnijoje vykdomų veiksmų statuso sudarymo.

⁹ 2002 m. vasario 28 d. Tarybos sprendimas 2002/192/EB dėl Airijos prašymo dalyvauti įgyvendinant kai kurias Šengeno *acquis* nuostatas (OL L 64, 2002 3 7, p. 20).

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Sustiprinta kontrolė prie Juodkalnijos sienų turės teigiamą poveikį Sąjungos išorės sienų ir pačios Juodkalnijos sienų valdymui. Susitarimo dėl statuso sudarymas būtų susietas su platesnio masto bendradarbiavimo tikslais ir prioritetais, nustatytais Europos Sąjungos ir Juodkalnijos stabilizacijos ir asociacijos susitarime¹⁰.

Susitarimo dėl statuso sudarymas taip pat galėtų paremti platesnes Europos Sąjungos pastangas ir įsipareigojimus toliau plėtoti pajėgumus siekiant prisidėti prie reagavimo į krizes valdymo ir skatinti Sąjungos ir Juodkalnijos konvergenciją užsienio ir saugumo klausimais.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Šio pasiūlymo teisinis pagrindas yra SESV 77 straipsnio 2 dalies b ir d punktai ir 79 straipsnio 2 dalies c punktas kartu su SESV 218 straipsnio 6 dalies a punktu.

Europos Sąjungos kompetencija sudaryti susitarimą dėl statuso aiškiai numatyta Reglamento (ES) 2019/1896 73 straipsnio 3 dalyje, kurioje teigiama, kad „[a]plinkybėmis, kuriomis reikia siųsti nuolatinio korpuso sienų valdymo būrius į trečiąją valstybę, kurioje būrių (grupių) nariai naudosis vykdomaisiais įgaliojimais, Sąjunga ir susijusi trečioji valstybė, [...], sudaro susitarimą dėl statuso, [...]“.

Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 3 straipsnio 2 dalį Sąjunga turi išimtinę kompetenciją sudaryti tarptautinį susitarimą, kai jo sudarymas numatytas Sąjungos teisėkūros procedūra priimtame akte. Reglamento (ES) 2019/1896 73 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad susitarimą dėl statuso sudaro „Sąjunga ir susijusi trečioji valstybė“. Todėl susitarimas, kuris turi būti pasirašytas ir sudarytas su Juodkalnija, priklauso išimtinai Europos Sąjungos kompetencijai. Pagal Reglamento (ES) 2019/1896 73 straipsnio 3 dalį siūlomas susitarimas dėl statuso grindžiamas tipiniu susitarimu, kurį Komisija priėmė 2021 m. gruodžio mėn.¹¹, atsižvelgdama į galiojantį susitarimą dėl statuso su Juodkalnija¹².

¹⁰ OL L 108, 2010 4 29, p. 3.

¹¹ Komunikatas COM(2021) 829.

¹² [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:22020A0603\(01\)&rid=2](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:22020A0603(01)&rid=2).

- **Subsidiarumo ir proporcingumo principai**

Bendro požiūrio būtinybė

Susitarimas dėl statuso sudarys sąlygas Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūrai siųsti į Juodkalniją Europos sienų ir pakrančių apsaugos būrius, naudojantis visomis Reglamento (ES) 2019/1896 suteikiamomis galimybėmis. Neturint šios priemonės Europos integruotam sienų valdymui plėtoti ir įgyvendinti ir Juodkalnijai paremti valdant didelį skaičių migrantų, ketinančių tranzitu kirsti jos teritoriją, būtų galima naudoti tik pagal labai ribotos geografinės aprėpties dabartinį susitarimą su Juodkalnija dėl statuso dvišaliu pagrindu valstybių narių siunčiamus būrius. Todėl siekiant geriau valdyti Juodkalnijos sienas reikia laikytis bendro požiūrio.

3. EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

Kadangi tai bus naujas susitarimas, galiojančių priemonių vertinimo ir tinkamumo patikrų nebuvo galima atlikti. Deryboms dėl susitarimo dėl statuso poveikio įvertinti nereikia.

- **Pagrindinės teisės**

Kaip nustatyta Reglamento (ES) 2019/1896 88 konstatuojamojoje dalyje, Komisija įvertins pagrindinių teisių padėtį Juodkalnijoje, susijusią su sritimis, kurioms taikomas susitarimas dėl statuso, ir apie tai informuos Europos Parlamentą

Numatomame susitarime bus numatytos praktinės priemonės, susijusios su pagarba pagrindinėms teisėms, ir juo bus užtikrinama, kad vykdant veiklą, organizuojamą remiantis susitarimu, pagrindinės teisės būtų visapusiškai gerbiamos. Susitarime bus numatytas nepriklausomas ir veiksmingas skundų nagrinėjimo mechanizmas pagal atitinkamas Reglamento (ES) 2019/1896 nuostatas, kad būtų galima stebėti ir užtikrinti pagarbą pagrindinėms teisėms vykdant visą veiklą, organizuojamą remiantis susitarimu.

- **Duomenų apsauga**

Jei su duomenų perdavimu susijusios susitarimo dėl statuso nuostatos iš esmės skiriasi nuo tipinio susitarimo dėl statuso, dėl jų bus konsultuojamasi su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Susitarimas dėl statuso savaime neturi jokio finansinio poveikio. Faktiškai siunčiant sienos apsaugos būrius remiantis veiklos planu, būtų patiriama išlaidų iš Agentūros biudžeto. Būsimos operacijos pagal susitarimą dėl statuso bus finansuojamos iš Agentūros nuosavų išteklių, kaip numatyta pagal Sąjungos metinio biudžeto ciklą.

Sąjungos įnašas į Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros biudžetą yra Sąjungos biudžeto, nustatyto Tarybos išvadose dėl daugiametės finansinės programos, dalis.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Komisija užtikrins tinkamą susitarimo dėl statuso įgyvendinimo stebėseną.

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

**dėl Europos Sąjungos ir Juodkalnijos susitarimo dėl Europos sienų ir pakrančių
apsaugos agentūros Juodkalnijoje vykdomos operacinės veiklos sudarymo**

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 77 straipsnio 2 dalies b ir d punktus ir 79 straipsnio 2 dalies c punktą kartu su 218 straipsnio 6 dalies a punktu,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) remdamasi [...] Tarybos sprendimu 2023/XXX, [] [] pasirašė Europos Sąjungos ir Juodkalnijos susitarimą dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros Juodkalnijoje vykdomos operacinės veiklos, su sąlyga, kad jis bus sudarytas vėliau;
- (2) pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2019/1896¹³ 73 straipsnio 3 dalį aplinkybėmis, kuriomis reikia siųsti Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų nuolatinių pajėgų sienų valdymo būrius į trečiąją valstybę, kurioje būrių nariai naudosis vykdomaisiais įgaliojimais, Sąjunga turi sudaryti susitarimą dėl statuso su atitinkama trečiąja valstybe pagal Sutarties 218 straipsnį;
- (3) šiuo sprendimu plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kurias įgyvendinant Airija nedalyvauja pagal Tarybos sprendimą 2002/192/EB¹⁴; todėl Airija nedalyvauja priimant šį sprendimą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas;
- (4) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos¹⁵ 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį sprendimą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas. Kadangi šis sprendimas grindžiamas Šengeno *acquis*, remdamasi to protokolo 4 straipsniu, per šešis mėnesius po to, kai Taryba nusprendžia dėl šio sprendimo, Danija turi nuspręsti, ar jį įtrauks į savo nacionalinę teisę;
- (5) susitarimas turėtų būti patvirtintas Sąjungos vardu,

¹³ 2019 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1896 dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų, kuriuo panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1052/2013 ir (ES) 2016/1624 (OL L 295, 2019 11 14, p. 1).

¹⁴ 2002 m. vasario 28 d. Tarybos sprendimas 2002/192/EB dėl Airijos prašymo dalyvauti įgyvendinant kai kurias Šengeno *acquis* nuostatas (OL L 64, 2002 3 7, p. 20).

¹⁵ Protokolas (Nr. 22) dėl Danijos pozicijos (OL C 326, 2012 10 26, p. 299–303).

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Sąjungos vardu patvirtinamas Europos Sąjungos ir Juodkalnijos susitarimas dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros Juodkalnijoje vykdomos operacinės veiklos (toliau – Susitarimas)¹⁶.

2 straipsnis

Komisija Sąjungos vardu Juodkalnijai pateikia Susitarimo 22 straipsnio 1 dalyje numatytą pranešimą ir taip išreiškia Sąjungos sutikimą laikytis Susitarimo.

3 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną¹⁷.

Priimta Briuselyje

*Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė*

¹⁶ Susitarimo tekstas skelbiamas OL L, p..

¹⁷ Susitarimo įsigaliojimo datą *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbs Tarybos generalinis sekretoriatas.